32 813 Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

28 089 Gezondheid en milieu

Nr. 1575 Brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 september 2026

Het RIVM meet sinds 2020 in de IJmond hoeveel polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en metalen er zit in stof dat op de bodem is neergedaald. Mede naar aanleiding van de uitkomsten van deze onderzoeken wordt door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) sinds 2021 gewerkt aan het verbeteren van de leefomgeving in de IJmond, onder andere via de beoogde maatwerkafspraak met Tata Steel en door het uitvoeren van onderzoek. In dat kader zijn de RIVM onderzoeken naar neergedaald stof in opdracht van de provincie Noord-Holland, het ministerie van IenW en de IJmondgemeenten Heemskerk, Beverwijk en Velsen gecontinueerd. Het meest recente onderzoek, op basis van metingen in het najaar van 2025, is onlangs afgerond. Dit is het vijfde depositieonderzoek dat heeft plaatsgevonden. Het onderzoek vindt u als bijlage bij deze brief. Daarnaast ontvangt u later deze maand een voortgangsbrief over de beoogde maatwerkafspraak met het bedrijf.

Samenvatting van de onderzoeksuitkomsten

Het RIVM meet sinds 2020 in de IJmond hoeveel polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en metalen er zit in stof dat op de bodem is neergedaald. Een belangrijke bron van dit stof is Tata Steel. Het stof veroorzaakt hinder in verschillende dorpen rond de staalfabriek. PAK en lood in het stof zijn ongewenst voor de gezondheid van jonge kinderen. In het najaar van 2025 heeft het RIVM voor de vijfde keer metingen gedaan en de resultaten met eerdere jaren vergeleken.

Ook dit keer blijkt dat er in de regio IJmond meer PAK en metalen zijn neergedaald dan in gebieden zonder industrie in de buurt. Dat geldt vooral voor Wijk aan Zee. Er zijn wel aanwijzingen dat de hoeveelheden in Wijk aan Zee in 2025 iets minder hoog zijn dan in 2020. In de andere woongebieden verschilden de hoeveelheden, ook door de jaren heen. De hoeveelheid ijzer is bijna overal sinds 2020 flink gedaald.

Het is niet duidelijk of de dalingen structureel zijn en wat de oorzaak ervan is. Verschillende factoren hebben invloed op de hoeveelheid stof die in de omgeving neerdaalt. Een daarvan is de hoeveelheid stof die Tata Steel uitstoot, maar ook de windsterkte en windrichting hebben er invloed op. Omdat het weer (wind en neerslag) verschilde in de onderzochte jaren, is niet duidelijk hoe groot de invloed van deze factoren precies is geweest.

Ten slotte is gekeken of de metingen van het luchtmeetnet van PAK en metalen in fijnstof zijn te gebruiken om de depositie van deze stoffen in de leefomgeving in te schatten. Dat blijkt niet te kunnen. De metingen van het luchtmeetnet zijn vergeleken met de depositiemetingen, maar de stijgingen en dalingen van de hoeveelheden lieten niet dezelfde patronen zien.

Duiding
Dit rapport is de vijfde in de reeks van depositieonderzoeken, waarmee beoogd wordt trends en ontwikkelingen in stofdepositie in de IJmond inzichtelijk te maken.[1] Op basis van de metingen in 2025 kan nog geen structurele trend of substantiële verbetering worden vastgesteld in de depositie van PAK en zware metalen in de leefomgeving, met uitzondering van ijzer wat sinds 2020 sterk is gedaald. Er zijn wel eerste aanwijzingen dat de depositie van PAK en zware metalen iets afneemt ten opzichte van de eerste metingen. Verder geldt dat de concentraties in de depositie van PAK en een aantal zware metalen voor de meeste locaties in de IJmond zijn verhoogd ten opzichte van de achtergrondlocaties. Dit was bij de voorgaande metingen ook het geval.

Depositieonderzoek monitort de totale belasting van alle bronnen uit de omgeving, zowel nieuwe (door recente uitstoot) als oude (reeds aanwezige depositie die weer opwaait). Zoals ook bij de vorige rapporten is aangegeven, is het depositieonderzoek niet bruikbaar om directe resultaten in de leefomgeving te meten van afzonderlijke maatregelen die zijn getroffen, zoals het windscherm bij Tata Steel of maatregelen elders in de IJmond. Veel factoren hebben invloed op de hoeveelheid en verspreiding van depositie. Waaronder niet alleen variaties in emissies maar ook veranderingen in het terrein, weersomstandigheden en opwaaien van oud bodemstof (resuspensie).

Vervolgstappen
Het RIVM zal komend najaar weer een stofdepositieonderzoek doen in de IJmond. Hierbij wordt het aantal locaties aangepast en wordt er op 10 in plaats van 25 locaties gemeten. De meetintervallen zijn daarnaast korter (6 x 9 dagen in plaats van 3 x 18 dagen). Er wordt dus vaker gemeten met in totaal dezelfde meetperiode als in de voorgaande onderzoeken. Hierdoor blijft het goed te vergelijken. Met 10 locaties verwacht het RIVM dat er voldoende zicht blijft op de actuele spreiding van de stofdepositie en op de langere termijn ook op meerjarige trends in de stofdepositie. De data van eerdere jaren vormen voldoende basis om voorlopig met minder meetlocaties verder te gaan.

De kortere meetintervallen, met daarin naar verwachting minder variatie in weertype, zijn bedoeld om beter zicht te krijgen op specifiek Tata Steel als bron van stofdepositie. Hiermee sluiten we aan bij de eerdere aanbeveling van het RIVM om gerichter te zoeken naar “de bijdrage van de verschillende factoren op depositie en naar bronherleiding om scherper de bijdrage van Tata Steel Nederland aan de depositie in de IJmond te kunnen bepalen”.[2] Uit het komende depositieonderzoek moet blijken in hoeverre dat inderdaad beter lukt met kortere meetintervallen.

Benutten metingen TNO
Naast de onderzoeken van RIVM in de leefomgeving, die plaatsvinden in opdracht van de gezamenlijke overheden, meet TNO in opdracht van Tata Steel ook jaarrond de depositie op het terrein van Tata Steel, en op een aantal locaties in de IJmond. Dit is op een aantal punten vergelijkbaar onderzoek, dat mogelijk een bijdrage kan leveren aan betere inzichten over verspreiding en samenstelling van stofdepositie, de bronduiding daarvan, en resuspensie. Tata Steel is bereid om

[1] Depositiemetingen in de IJmond | RIVM
[2] Depositie-onderzoek IJmond najaar 2024. Monstername en analyse van PAK en metalen in neergedaald stof in de IJmond-regio | RIVM

relevante metingen openbaar te maken en mee te werken aan het vergelijken van meetmethoden en analyses, wat ik een positieve ontwikkeling vind. In de komende periode zullen we verkennen hoe dit verder vorm kan krijgen. Waarbij zelfstandigheid en onafhankelijkheid van het RIVM voorwaarden zijn.

Breed monitoringsoverzicht rondom Tata Steel en in IJmond (door RIVM)
Het RIVM werkt in opdracht van IenW momenteel aan een breed overzicht van de verschillende mogelijkheden van meten en monitoring voor de leefomgeving in de IJmond. IenW heeft aan het RIVM gevraagd om daarbij overkoepelend aandachtspunten en overwegingen op monitoren rondom Tata Steel en in de IJmond te beschrijven, mede als opvolging van de inzichten uit de overzichtsstudie van het RIVM uit 2023[3]. Naar verwachting wordt dit rapport in het najaar van 2026 opgeleverd. Mede op basis hiervan kan ook een besluit worden genomen over het herhalen van de depositieonderzoeken na 2026.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
A.W.H. Bertram

[3] De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving | RIVM